

Begrunnelse for unntak fra vekting av klima – og miljø

Boligsanering Hammerfest 2026

Innledning

Utgangspunktet etter Anskaffelsesloven §5b (2) første punktum er at oppdragsgiver skal vekte klima- og miljøhensyn med minimum tretti prosent. Tildelingskriterier etter første punktum kan imidlertid erstattes eller kombineres med klima – og miljøkrav i kravspesifikasjonen dersom dette gir en bedre klima – eller miljøeffekt jfr. anskaffelsesloven §5b (2) tredje punktum.

Statens vegvesen har identifisert de største bidragsyterne til klimagassutslipp og negativ miljøbelastning til prosjektet, og stilt krav for å redusere den negative effekten. Den totale effekten av de krav som er stilt er vurdert som bedre enn hva som rimelig kan ventes oppnådd ved tretti prosent vekting. Begrunnelse for at unntaket i bestemmelsens tredje punktum er oppfylt følger under.

Prosjektinformasjon

Prosjektet omfatter komplett sanering av totalt fem boliger: tre i Hammerfest, en i Rypefjord og en i Saragammen. Boligene er geografisk spredt innenfor Hammerfest kommune. Betongmurer skal klippes opp og gjenbrukes som fyllmasser i byggegropen der dette er hensiktsmessig.

Prosjektets klima- og miljøpåvirkning, inkl. estimerte klimagassutslipp

Kontrakten vil ha klima- og miljøpåvirkning i den grad det skal benyttes maskiner og utstyr til å utføre arbeidene. Totalt skal det utføres ca. 130 maskintimer med ulike typer maskiner. Basert på Miljødirektoratets omregningsfaktor og normert drivstofforbruk for maskintypene oppgitt i E2, gir de foreløpige maskintimene et samlet utslipp på under 5 tonn CO₂e. I tillegg kommer klimagassutslippene som genereres av selve håndteringen av riveavfall. For 5 gjennomsnittlige boliger er dette estimert til under 20 tonn CO₂.

Tiltak med størst effekt på klima og miljø

Den største andelen av klimagassutslipp i prosjektet stammer fra maskinparken og håndtering av avfall. Å iverksette tiltak for å redusere klimagassutslippene fra

maskinparken vil være mest effektivt i dette prosjektet. Det er vurdert at utslippsfrie maskiner ikke er aktuelt basert på stor geografisk spredning for arbeidene som skal utføres og at dette gjør utslippsfrie maskiner uhensiktsmessig. Det ses også på som lite sannsynlig at det ville blitt tilbydd ved 30 % vekting av klima og miljø i denne kontrakten. Det er allikevel mulig å sette krav til STEG-klasse for anleggsmaskiner. STEG 5 innebærer de strengeste utslippskravene for motorer, med krav til partikkelfilter og etterbehandling som kraftig reduserer utslipp av nitrogenoksider og partikler sammenlignet med tidligere trinn.

Videre er det utført ombrukskartlegginger av de 5 boligene. Disse viser at flere av materialene kan gjenbrukes. Gjenbruk av materialer gjør at man slipper å utvinne nye materialer for å produsere nye tilsvarende produkter som sparer samfunnet for nye klimagassutslipp i et livsløpsperspektiv. Gjenbruk gir ofte gode klima- og miljøgevinster selv om effekten er vanskelig å beregne.

Klima- og miljøkrav i konkurransegrunnlaget

Noen krav som er satt i kontrakt er følgende:

- Alle dieseldrevne kjøretøy og maskiner som benyttes i kontrakten, skal ha henholdsvis EURO 6 og STEG 5 godkjenning.
- Alle maskiner skal være utstyrt med egnet absorpsjonsmiddel, slik at søl som oljelekkasjer og lignende kan samles opp umiddelbart. Det er entreprenørens ansvar at forurensning fjernes tilstrekkelig og at ytterligere tiltak for å fjerne forurensning skal utføres ved behov.
- Tilrettelegging for gjenbruk av skifertak på to boliger. Forsiktig demontering av stein og tilrettelegging slik at mest mulig kan vaskes og gis bort eller selges. Det skal dokumenteres med avtaler/bilder/planer.

Konklusjon: begrunnelse for unntak

Statens vegvesen har identifisert de belastninger prosjektet påfører klima og miljø, og ut fra undersøkelse og relevant tidsnær erfaring vurdert hvilke krav som markedet kan levere.

Kravene som er stilt overgår i effekt hva Statens vegvesen som byggherre ville forventet å få tilbudt uten disse kravene. Dette begrunnes i hovedsak med kontraktens størrelse, kostnad for utslippsfrie maskiner og logistikkutfordringer med geografisk spredning av arbeidene som skal utføres. Statens vegvesen mener derfor at kravene oppnår en bedre effekt enn hva som kunne forventes ved tildelingskriterium som vektet klima og miljø

med tretti prosent. Kravene i Anskaffelsesloven §5b(2) tredje punktum anses derfor å være oppfylt.